

SYRIERNA SOM BLEV SVENSKAR

De var bland de första syrierna som kom till Skåne en höstdag för två år sedan. Maria, Yara, Lilas och de andra barnen har tagit sig över hav och land genom Europa in i de svenska klassrummen, till mellis, King out, Bolibompa och lussefirande.

TEXT AGNETA BORGSTRÖM FOTO SANNA SJÖSWÄRD

Yara stöttar sin mamma

Det är alldeles för lätt i den svenska skolan. I Syrien gör man både multiplikation och division redan från ettan, säger Yara Bakkar, 10.

Hon går på Dalhemsskolan i Helsingborg. Bara fem av klasskamraterna är födda i Sverige.

– Jag tycker det är roligt i skolan. Jag gillar svenska och SO men engelska gillar jag bara lite, säger Yara.

Som på många andra skolgårdar leks det King out på rasterna. Leken handlar om att slå ut varandra. Tjejer och killar leker ofta var för sig.

– Killarna brukar spela fotboll och det är Sverige mot Syrien. Sverige brukar vinna, skrattar hon.

Yara och hennes storasyster och mamma hade en dramatisk flykt från Syrien till Sverige.

– Vi tre bestämde oss för att fly från Damaskus över Egypten. Min man är död sedan kriget, berättar mamma Eman.

Båtresan tog tretton dygn eftersom båten körde vilse. De hamnade på Malta.

– Det värsta var att vi tappade bort Yara,

berättar Eman och beskriver skrällen när militären separerade familjen.

När de till slut kom i land i en italiensk hamn letade de i två dygn innan de hittade henne.

– Jag var så rädd, berättar Yara. Jag visste inte om jag skulle få se dem igen.

Som tur var hade en annan flyende familj som var med på båten tagit hand om Yara.

Flykten har satt sina spår. Eman sitter mest tyst och följer samtalet så gott det går. Hon läser svenska på SFI men tycker att språket är »mycket svårt«. Leendet är artigt i det sorgsna ansiktet. Hon är sjuk-skriven på halvtid av orsaker som hon inte vill gå in på.

Just nu ägnar familjen den mesta energin åt att försöka rädda en av bröderna som hamnat i fängelse i Damaskus. Eman ser plågad ut när hon berättar om den höga borgenssumman på cirka 10 000 kronor som begärts för hennes son.

Hjärtat är kvar i Syrien, Eman kommer nog aldrig att känna sig riktigt svensk.

– Jag är glad över att få komma hit, jag gjorde detta för mina barns skull. Livet är bättre här. Tyvärr kan jag inte själv hjälpa samhället då jag inte kan arbeta. ✕

OM FAMILJEN BAKKAR
Mamma Eman 49 år, Sara 15 år och Yara 10 år. En son, Alla 27 år, är kvar i Damaskus och den andra sonen Mohammed, 28 år, bor i Malmö. Pappan är död. Familjen bodde först i Malmö när de kom till Sverige november 2013 och flyttade sedan under hösten 2014 till Helsingborg.

Maria och Bayan vill leva och dö i sin by

Jag ska leva och dö i Hammenhög. Vi trivs bra, säger 7-åriga Maria Najjar på skorrande skånska.

De bruna ögonen spelar upp i ett skratt följt av lite allvar i ögonvrån. Orden kommer troligen från hennes pappa Yasser som i bakgrunden säger att han »vill bli gammal här i byn«. Orten har nämligen både skola och äldreboende och därmed allt som man behöver, skojar han friskt. Från bruset i Damaskus kom familjen till det lilla samhället på Österlen för två år sedan och blev varmt välkomnade av byborna. Både Maria och storsyster Bayan, 12, har fått många kompisar i byn.

– Hammenhög har en liten mysig skola. Det funkar jättebra i femman och jag gillar min lärare. Det senaste året har det kommit några arabiska killar till klassen. Då blev det lite bråkigt, men det är under kontroll, säger Bayan som lägger till att det är skönt att inte mobbing existerar.

Efter skolan brukar hon hänga med vänner eller bara vara hemma. Den rymliga lägenheten på fyra rum och kök gör plats för var sitt rum till barnen, men Maria vill inte sova ensam.

– Jag får lätt mardrömmar. Det känns bättre att ha sällskap, säger Maria.

Maria har bänkat sig en meter framför tv:n som dundrar när Bolibompa-signaturen drar igång med hög ljudvolym. Ju närmare man sitter, desto lättare att uppfatta varje ord. Bayan skrattar åt sin lillasyster som lever sig in i skärmen. Hon är lite ledsen inombords för att en av hennes bästa vänner ska flytta från byn.

– Det är så tråkigt, det blir tomt efter henne. Jag gillar henne, säger Maria och lägger till att fler kompisar också flyttat det senaste året.

Storasyster medger att hon ibland, särskilt en lördagkväll som denna, hade velat bo i en stad.

– Hm, jag gillar Ystad mycket för där finns Lindex och HM, det är kul att shoppa. Egentligen skulle jag vilja bo där i framtiden, säger Bayan medan hennes mamma Rema tillstår att det större Kristianstad är nästan ännu bättre med alla butiker och affärer.

Systrarna ser fram emot det stora årliga lussefrandet på skolan som det övats sånger och bakats till. Mycket av familjens liv kretsar kring just skolan. Yasser har fått en anställning i ett år som kock i skolköket, detta trots att han arbetade som billackerare i den syriska storstaden. Han älskar sitt nya jobb där skolmenyerna numera består av både syrisk falafel och små mördegskakor, numera kallade »yasskakor« som skolbarnen får till »mellis« ibland. Hans svenskakunskaper har blommat ut genom all kontakt med kollegor och barn, och givetvis efter grunden i SFI-kursen. I dag förstår han i stort sett allt och kan uttrycka mycket.

Då och då frågar Rema på arabiska då hon inte hänger med i allt som sägs. Äldsta dottern har blivit familjens språkrör; hon har assisterat med allt från byråkratbrev till blanketter och myndighetsamtal redan från start.

Bayan, hur känns det att du ibland får översätta åt resten av familjen?

– Det är bara roligt att hjälpa. Jag tolkar ibland till andra familjer i skolan, säger systemen och ser en aning stolt ut.

Rema vill inget annat än att hitta ett jobb hon också, som hennes man. Men det är knepigt. Hon går varje dag till SFI-kursen och får även coachning via handläggaren på Arbetsförmedlingen. Hon får höra att hon ska ha tålmod.

– Det kommer att bli bra. Jag vill gå en frisörutbildning och sedan kanske öppna en egen salong. Det är viktigt att lära sig svenska först, förklarar Rema.

All den där oron som fanns där i flykten från bomberna i Damaskus har släppt. Det finns plats för drömmar igen. Både hon och Yasser följer samhällsdebatten om flyktingmottagandet och terrorhot genom Daesh. De har hört att de svenska gränserna »kanske ska stängas«, eller nästintill.

– Ja, det är nog inte fel. Det är många nu i Sverige och det verkar inte som att landet klarar av det. Det är svårt, menar Yasser. ✕

OM FAMILJEN NAJJAR
Pappa Yasser, 45 år, mamma Rema 35 år, Bayan 12 år och Maria 7 år. Bor i Hammenhög sedan de kom till Sverige i oktober 2013.

«Hammenhög har en liten mysig skola. Det funkar jättebra i femman och jag gillar min lärare.»

Lana och Lilas i väntans tider på pappa och lillebror

Lördagar kan vara ganska tråkiga för en 7-åring om inte pappa finns där. Så är det för Lana Fellaha. Hon slänger ut en längtans blick genom fönstret från höghuset där hon bor i Helsingborg.

Pappa Ebrahim arbetar nästan exakt i den riktningen, tretton mil söderut, på en flyktingförläggning i Köpingsbro där han lagar mat. Han är tvingad att övernatta där eftersom han arbetar nonstop torsdagar till söndagar.

– Det är tråkigt att han är borta hela helgerna. Och när han är ledig är vi i skolan, säger Lana på en närmast perfekt svenska och tittar på storasyster Lilas, 10 år.

Den äldre systemen håller med. Det är okej för att hon vet att det inte är för alltid. Både Lilas och Lana har vant sig vid att vänta.

– Om några år ska ju pappa kanske öppna en syrisk restaurang, ungefär som den han hade i Damaskus, säger Lilas.

Flickrummet skimrar i rosa när ljuset når in genom de fördragna, tunna cerisefärgade gardinerna. Hello Kitty-påslakan, lampor och matta går i samma ton. Systrarna har vant sig vid att möblera och dela rum efter tre olika bostäder under de två år de varit i Sverige. Deras mamma Loubna minns den första tiden i Hammenhög, sedan Simrishamn och nu till slut Helsingborg.

– Vi ville ha en lägre hyra än den vi hade i Simrishamn, och fortfarande en bra standard på hyreslägenhet, och det fick vi här, säger Loubna.

Hon talar bra svenska, eller över-satt SFI-nivå D, vilket innebär att hon kommit en bit. Själv tycker hon inte att språket är tillräckligt bra förrän hon talar flytande. Just nu är hon gravid i femtonde veckan. Illamåendet har lagt

sig. Planen var egentligen utstakad för en undersköterskeutbildning med praktik under nästa år, men istället blir det nu en föräldraledighet som kommer emellan. Loubna är lycklig, hon vill ju ha fyra barn. Minst. I maj kommer bebisen och hon hoppas att det är en son lika mycket som tjejerna hoppas på en bror.

– Men det viktigaste är såklart att han eller hon är frisk. Jag kommer i alla fall att dela föräldraledigheten med Ebrahim så att jag kan börja studera nästa höst, säger hon bestämt medan familjens papegoja Amigo skriker efter uppmärksamhet.

Både Ebrahim och Loubna är evigt tacksamma för att de fått komma till Sverige för att starta om på nytt. Allt det stöd och hjälp de fått vill de försöka returnera till landet. Det kommer snudd på tårar i mammans ögon. Döttrarna har redan fått sitt svenska medborgarskap.

– Jag vill göra allt för att så snabbt det går att börja jobba. Vissa saker tar rätt mycket tid i det här landet, vi har fått vänta en del bara, säger Loubna.

Under hösten har hon grunnat på en sak. I området Fredriksdal finns en del människor som kommit till Sverige som »bara verkar utnyttja bidrag och sånt«.

– De vill ju inte jobba. De säger att de är arbetslösa, men de får in pengar på något sätt. Varför har det blivit så? Alla måste bidra, säger hon med allvar i rösten.

Lana älskar sin Vittraskolan som dock ligger en bussfärd bort från det bostadsområde de bor i. Loubna och Ebrahim ville placera barnen i den bästa skolan de kunde hitta. Utbildning är viktigt för att komma någonstans.

– De kan inte gå i en skola där det bara finns arabisktalande barn för då lär de sig inte svenska. Det var skålet till att vi valde bort Dalhemsskolan som ligger närmast. Nästan 80–90 procent av barnen pratar arabiska där, menar Loubna.

Hon tror att Lana blivit så bra på svenska

för att hon så tidigt kom till ett vanligt dagis med många svenska barn medan storasyster skolades in i förberedelseklass med andra arabisktalande vilket gav en fördröjning. På skolgården talades det bara arabiska ändå. Lilas, som också pratar god svenska idag, säger att hon ändå gillade sin skola i Simrishamn för att kompisarna var så bra där. Systrarna har kompisar i sina klasser nu också, men eftersom de bor en bit från skolan träffas de inte så ofta på fritiden.

– Jag brukar leka med en annan syrisk tjej som bor här, säger Lilas medan Lana fyller i:

– En av mina kompisar, en svensk tjej, leker jag med ibland. Men det var mer förr, det verkar inte som att hon har tid längre. ✕

OM FAMILJEN FELLAHA
Mamma Loubna 27 år, pappa Ebrahim, 34 år och Lilas, 10 år samt Lana, 7 år. Kom till Hammenhög oktober 2013, flyttade sedan till Simrishamn 2014 och bor idag i Helsingborg sedan november 2014.

En av mina kompisar, en svensk tjej, leker jag med ibland. «

